

УДК: 159.923.2:81.33

DOI: 10.26697/ijes.2019.2.35

Метафоризація як психологічний ресурс потенційності майбутнього фахівця

Доцент **Костюченко О. В.**¹¹Київський національний університет культури і мистецтв, Україна

Резюме

Вступ:

Інтеграційна методологія, спираючись на цілісне бачення людини в перспективі її матеріального, соціального, духовного, професійного зростання, передбачає при психосоціальної роботі з особистістю розкриття і реалізацію її особистісного, творчого й адаптивного потенціалу та ресурсів.

Здатність людини актуалізувати власні потенціали у саморозвитку, саморозкритті, по суті є потенційністю майбутнього фахівця у його професійній самореалізації, коли найважливішим є відкриття простору, зокрема професійного, для подальшого розвитку, руху, життя і взаємодії з довкіллям.

Механізми власної потенційності без фільтрів-обмежувань запускаються не лише свідомо, а й на рівні підсвідомості, коли “бачимо-чуємо-відчуємо”, власні життєві метафори (наприклад, “кидаємося з однієї крайності в іншу”, “висимо у повітрі наче повітряна кулька”, “не знаходимо вихід із глухого кута”, “застрягли в ситуації”, “потрапили в прірву проблем” тощо) стають базовими матрицями, стратегіями мислення, впливаючи на рішення, вчинки, поведінку, а також відчуття успішності і щастливості.

Результати:

У процесі дослідження метафор в основних життєвих і професійних проектах (усвідомлення: “як це відбувається?”, “що зараз відбувається?”; точка повороту: “що необхідно змінити?”, “що я не бажаю змінювати?”; моделювання можливого майбутнього: “що потрібно зробити?”, “яка ціна змін?”; точка опору: “що заважає?”, “які страхи?”, “яка ціна за зупинку або за опір?”; вибір і рух: “які перші кроки на цьому шляху?”, “які ресурси зовнішні і внутрішні мені для цього знадобляться?”) змінюються стратегії мислення; активуються внутрішні ресурси: впевненість, креативність, енергійність тощо; припиняється внутрішня боротьба – виникає відчуття балансу; змінюється життєвий сценарій – з’являються нові можливості для успіху.

Так, у результаті раціонального підходу до постановки мети (визначення бажаного результату, збір необхідної інформації, порівняння альтернативних варіантів, планування кроків по досягненню цілей; мотивування себе до дії) активуються відчуття ясності і мотивація на короткий час, допоки в цей організований і зрозумілий процес не починають втручатися

метафоричні образи, через які виявляються підсвідомі відповіді на питання: “На що схожа мета, стан?”. І, в залежності від відповіді, відбувається рух до реалізації цілей, або “залипання в просторі”, “застрявання в болоті”, “б’ємося лобом об стіну”, “дивимось на світ з глибокої криниці”, “маємо цілі як хмари”, “туманність і заплутаність у справах” тощо.

Акт метафоричної творчості полягає у створенні образу; породженні сенсу при ідентифікації і наближенні до предметної, подієвої, уявної сутностей життя, у т. ч. професійного; розширенні меж сприйняття; відтворенні і задіянні власних ресурсів. Про це засвідчує довготривалий досвід застосування різних технік на основі метафоризації, зокрема технік позитивного мислення (яке називається “механізмом успіху”, “автопілотом”, “сервомеханізмом”, “системою внутрішнього автоматичного наведення на позначку”), розроблених на основі поєднання принципів гештальтпсихології і психосинтезу (наприклад, “Кімната відпочинку”, “Поплавець в океані”, “Закинутий сад” та ін.).

Висновки:

Моделювання ефективних метафор, метафоризацію проблем професійної самореалізації вважаємо одним з ефективних засобів їх стабілізації і вирішення.

Метафору визначено: як комплексний феномен, що базується насамперед на комплексності людської свідомості (посередництво між емпіричним досвідом та мисленням, здатність синтезувати як образи, так і поняття у зворотних трансформаціях); як універсальний методологічний інструмент когнітивного процесу, оскільки дозволяє швидко орієнтуватися в мінливих умовах, обирати оптимальні для кожного окремого випадка методи і засоби професійної реалізації майбутнього фахівця.

Інформація про автора:

Костюченко Олена Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології, Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна.

Наукові інтереси: ресурсні та здоров’язберігаючі психотехнології, психологія управління, психологія художньої творчості, складові творчого і професійного потенціалу особистості; <https://orcid.org/0000-0001-7853-2670>.

Автор-Кореспондент:

Костюченко Олена Вікторівна

Email Автора-Кореспондента:

g2069544@gmail.com